

delka s slovanskim (českim) jezikom. Tej želji, katere niso razodeli samo Nemci, temuč tudi previdni Slovani (ker po taki uredbi Trebiške gimnazije se bolje vstreza šolski omiki mladine), se bode zdaj vstreglo, kajti že je minister nauka po predlogu Moravskega deželnega šolskega sveta ukazal, da se kar brž Trbiška slovanska gimnazija predela v nemško s paralelnima českima razdelkoma v spodnjih dveh razredih. —

Gori imenovani „previdni Slovani“, o katerih ta akt govori, so brž ko ne nekateri judovski havzirarji, katerih se v Trebičah ne manjka. Se ve da s plaščem „previdnih Slovanov“ (einsichtsvollen Slaven) in pretvezo „napredka“ in „omike“ se utegne vsaka sila zoper ravnopravnost Slovanom izgovarjati, a več pa tudi ne. Dokler se v Avstriji ne gleda na narod vsake dežele, statistično dokazan, in na pravice njegove, zagotovljene tudi v temeljni državni postavi, lahko se presuka vsaka šolska naredba, če po naključbi od danes do jutri v deželnem šolskem svetu slovanske dežele sedi nemškutarska večina. Tako pa imamo večne spremine, a stanovitne pravice ne!

Jugoslovansko slovstvo.

Prijateljem domače knjige.

Gospod dr. Schwarz nam je poslal sledeči oglas s prošnjo, naj ga priobčimo v našem listu. Oglas zadeva knjigo, katere dozdej še pogrešamo: anatomijo človeškega telesa ali razudbarstvo, in bode tudi slovenskemu slovstvu na korist, v katerem so letos dobili od ministerstva za pripravniške šole izdane slike človeškega telesa. Gosp. dr. Schwarz tako-le oklicuje svojo knjigo:

„Dva su me obzira vodila, kada sam započeo *opisnu anatomiju* ili *razudbarstvo čovječjega tiela* domaćim jezikom pisati, ponajprije obzir na strukovnu nazivlje, koje je kod nas tek v razvoju, te valja o njem čim sdušnije da nastojimo, — a zatim obzir na strukovnu liečniku knjigu, kojom unatoč svih zapriekâ moramo jednoč da započmemo, ako hoćemo polje priredjivati, na kojem da nam daljni strukovni rad laglje uspjeva.

Oto djelo razdielio sam na dva svezka. Svaki svezak sastoji od tri knjige. U prvom svezku je opis kostura, mišićja i ćutilâ, u drugom opis droblja, živčevlja i žilja.

Djelo oto koli s jednoga, toli i s drugoga obzira, iz kojega je poteklo, imalo bi doći u prilog ne samo kod nas liečniku, nego i naravoslovcu u obće, pa i pravniku, a napokon svakomu prijatelju domaće knjige. Radi prispodobe nazivlja zanimati će ono strukovnjake i ostalih slavjanskih granâ.

Dotiskani od 15½ tabaka sastojeći *prvi svezak* može se naručiti neposredno kod mene uz *gotov novac*, ili uz pouzeće. Ciena mu je 2 for. 50 novč.

Podpure li me občinstvo mnogobrojnom naručbom u podmirenju tiskovnih troškovâ, to ću moći drugi svezak uz jefiniju cieniu dati, pošto pišuć oto djelo nisam za osobnom korišću pošao.“

Varašdin, mjeseca studena 1873.

Dr. Ante Schwarz, žup. fizik.

Naši dopisi.

S Goriškega Krasa 21. nov. — Nismo storili li prav mi „klerikalci“ med posestniki slovenskimi, da nismo hoteli voliti barona Tacco-ta v državni zbor? Zdaj vidite, kak mož je to! Imeli so ga nekateri in tudi „Narod“ in „Soča“ za federalista. Drugi so pa res-

nico govorili, ko so trdili, da saj še ne vé, kaj je to „federalist“; kajti gosp. baron se sam baha, da že veliko let še časnikov ne bere. In tak mož hoćete, da bo za politiko? Spakavati se hoće s politiko in z javnimi rečmi! To kaže on vsaj s tem, da se je vsedel med demokrate na skrajno levico. Pripovedujejo tudi, kakor sem nedavno slišal, da, kedar je šlo za volitev kandidatov v slovenskih kmečkih občinah, rekel je na nekem javnem kraji, da če ima on na izbiro norca, birokrata ali farja (to, je klerikalca), bode volil najrajši — norca!! Takega zastopnika ima tedaj na Dunaji naše véliko posestvo. Rad tedaj verjamem, da se ga laški volilci že sramujejo, kakor mi nekdo piše. — Mož, katerega je mikalo vedeti, kako in zakaj so si laški posestniki postavili za kandidata barona Tacco-ta, prizadeval si je izbarati vzrok, in ga je našel; Tacco je neki v cenilni komisiji take nasvete stavil, in neko tako sporočilo sestavil, da presega vse Umlauftove in Kronawetterjeve prenapetosti. Ta predrzna svoboda pri — aristokratu je bila nekterim liberalcem, ki bi davkov raji ne plačevali in lieber alles za-se obdržali, tako všeč, da so ga začeli porivati med kandidate. S pomočjo slovenskih „liberalcev“ in po zdržanji „klerikalcev“ je baron Tacco zmagal. Zdaj vé svet, kako pride kdo v državni zbor. Prosit!

Iz Gorice 23. nov. — Vendar enkrat! 15 let menda je čakala nova ulica od ribjega trga proti železnični postaji imena. Veliko se je prejšnjih let govorilo, da skrajna stranka italijanska, ki je imela pri municipiju veslo v rokah, namerava ulici imé po Viktorju Emanuelu in Garibaldi-ju, kakor hitro pride Gorica pod Italijo. In 26. julija 1866. smo že vsi pričakovali prihoda Cialdini-vega. Al, lejte, kako se osoda maščuje nad nekterimi ljudmi! Post tot discrimina rerum se bo ulica imenovala — „Corso Francesco Giuseppe“. Znabiti bi tudi s tem imenovanjem ne bilo šlo tako lahko, da ne bi bil h koncu 25 let cesarjevega vladanja tudi v Avstriji obveljal italijanski liberalizem. Vendar pa nočem našim mestnim očetom preiskovati obisti, ter jemljem njihov sklep zastran krasne ulice (kateri je ljudstvo že samo bilo dalo imé „Via del Giardino“), za silno lojalnost, tem bolj, ker so določili za 2. dan decembra tudi še druge lepe svečanosti. — Naši lokalni listi so vsi šolski listi postali razen „Ecco“-ta; vsi obravnujejo novi „pripravljalni razred“ za srednje šole in pikajo na desno in na levo, in to po pravici. V slovenski pripravljalnici (na gimnaziji) je kakih 40, v italijanski (na realki) pa čez 80 učencev. Kar sem jaz prerokoval v enem poslednjih listov „Novic“, izpolnilo se je že: 4. razred na vadnici je celó prazen, laška 4ta razreda na vadnici in mestni šoli sta se neki tudi na pičlo število učencev skrčila. Gospod Wretschko! kje se bodo zdaj pripravniki za ljudsko učiteljstvo do dobrega vadili? In pa, v tem ko v družih deželah vse polno 4-, 5-, 6razrednih ljudskih šol imajo, nimamo Slovenci na Goriškem ni ene 4razredne v celi deželi ne!! Sicer pravijo, da je gg. pedagoge, ki sedé na ministerskem krmilu, v eni reči vendar že pamet srečala. Učni jezik v omenjenih pripravljalnih razredih bode dotični materni jezik; poprej se je mislilo, da se bode morala tudi celó v tem oziru „natura z vilami iztrebiti“, ter da se bo podučevalo, kakor pri starem, ko so prve mesece še izpraševali „karkaj peršon božjih je“? — potem pa brž „Wer hat alles erschaffen“? — Dne 12. decembra t. l. bo javna obravnava s porotniki v zadevi razžaljenja časti med „Isonzo“-om in „Ecco del Litorale“; „Isonzo“-vci pričakujejo mastnih reči.

Iz Gorice. (*Predarlška in Ložka železnica.*) Kar piše „Glas“ v svojem zadnjem listu, zanimivala bo tudi vaše bralce na Kranjskem. Čujte tedaj: Kakor smo izvedeli